

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/124/2023
Identifikačné číslo spisu:	3118205847
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3118205847.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudkýň JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Nory Halmovej, v spore žalobcu Q. W., narodeného X. X. XXXX, O., T.. Y. Q. XXXX/XC, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Jaroslav Pilát, s. r. o., Bratislava, Balkánska 1423/106, IČO: 55 258 689, proti žalovanej Q.. Y. S., narodenej XX. R. XXXX, I., Z.R. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Štefánekovou, Trenčín, Vážska 45, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15C/30/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 7. decembra 2022 sp. zn. 5Co/13/2022 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 19. októbra 2021 č. k. 15C/30/2018-509 I. uložil žalovanej povinnosť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na webovej stránke C..W..W. v sekcii Blogy, na svojej profilovej stránke označenej „Y. S.“ uverejniť nasledovné ospravedlnenie: „Ospravedlnenie Y. S. producentovi Q. W.: Nasledovné výroky, ktoré som zverejnila na tlačovej konferencii dňa 06.06.2018 ako poslankyňa K. Y. W. Y., ako aj na svojom blogu na webovej stránke denníka W. sú zavádzajúce a osobe producenta Q. W. privodili zásah do jeho osobnej a profesionálnej cti a dobrého mena. Ide o tieto výroky: Teraz fakty k pánovi W., aby sme vedeli, o čom hovoríme a prečo je ten celý systém zlý. Pripomeňme si trochu históriu, pán W. v 90-tych rokoch produkoval filmy X. a V., len pri X. zmizlo vtedy 80 miliónov korún, pričom film sa vôbec nenatočil. Ministerská kontrola z roku 2011 hovorí o tom, že pán W. dostal schválené dotácie na projekty ako P. W. alebo S. G. V., pričom P. W. sa vôbec nenatočila, alebo len nejaký hrubý materiál, ale dostal 800.000 EUR, a S. W. J. takisto neuvideli slovenskí diváci nikdy v televízii ani v kine. A takémuto človeku s takouto stopou, historickou stopou, audiovizuálny fond priklepol na základe nejakých vlastných kritérií, nejakých noriem, pravidiel, na projekt F. najskôr štvrt' milióna eur, na márný vývoj filmu, ktorý trval 4 roky a neskôr ďalších 650.000. Zhrnuté a podčiarknuté: Súkromný podnikateľ získal doteraz trištvrte milióna od štátu na rozbeh svojho podniku, pričom neustále porušuje zmluvy a

vôbec nie je isté, či niečo vôbec začne vyrábať. Niekoľko takých zúčtovaní sa už za posledné desaťročia objavilo - na filmy X., P. W., S. W. J. a iné sa daňoví poplatníci tiež poskladali a filmy nikdy nevideli ani neuvidia. Ja sa však pýtam: Ako je možné, že tu máme producenta, ktorý má za sebou kauzy s nedokončenými filmami ako X., P. W.F. a S. W. J., ktorý v minulosti už x-krát zobral od štátu státisíce bez výsledku, a napriek tomu dostane ďalšie a ďalšie peniaze, nové zmluvy, novú dôveru? Ako mohol znova presvedčiť hodnotiace komisie, manažérov v Audiovizuálnom fonde o Y., že jeho čestné prehlásenia sú naozaj čestné? Ak systém umožní niekomu len tak minúť trištvrte milióna EUR, spoľahnúť sa len na sľuby namiesto faktov a nežiadať dôsledné plnenie zmlúv, len preto, že práve on „v tom vie chodiť“ lepšie ako iní, tak to predsa nie je v poriadku. Podozrivé čerpanie peňazí z verejných zdrojov poskytnutých na veľkofilm F. R. Q.. Y. Š. nás doviedlo k podaniu trestného oznámenia na neznámeho páchatela za to, že (zjednodušene povedané) peniaze síce odišli na súkromné účty, no zmluvné podmienky splnené neboli. Podobné praktiky pri projektoch toho istého producenta sa objavili už v minulosti - kedy mu boli peniaze tiež vyplatené, no filmy nevznikli. Za tieto výroky sa pánovi Q. W. ospravedlňujem.“; II. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; III. vo zvyšku žalobu zamietol; IV. ustálil, že žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 11, § 13 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), čl. 26 ods. 1, 2, čl. 19 ods. 1 Ústavy SR. Poukázal na to, že žalobca označil konkrétne výroky, ktorými malo byť zasiahnuté neoprávnene do jeho osobnostných práv. Podstatou neoprávnenosti malo byť podľa žalobcu to, že uvedené výroky označovali žalobcu za zlodēja, lumpa, páchatela subvenčného podvodu, osoby, ktorá sa úmyselne a opakovane v minulosti z verejných financií obohacuje bez toho, aby produkoval diela, spôsobuje štátu škodu, keď peniaze končia na jeho účtoch bez výsledku. Uviedol, že autorom sporných výrokov je žalovaná, ktorá v čase ich vyprodukovania bola poslankyňou K. W. a členkou Výboru K. W. pre kultúru, súčasne bola prezentovaná ako teamlíder politickej strany W. pre kultúru. Sporné výroky žalovanej odzneli na tlačových besedách dňa 25. mája 2018 a dňa 6. júna 2018 usporiadaných na pôde K. W. a v článkoch žalovanej publikovaných na webstránke C..W..W..

1.2. Súd vyhodnotil každý výstup žalovanej komplexne, posúdiac celkové vyznenie podaných informácií, pričom dospel k záveru, že každý z nich (okrem besedy z 25. mája 2018) je spôsobilý zasiahnuť do profesijnej a občianskej cti, dobrého mena žalobcu. Dodal, že v pomerne krátkej dobe sa produkovalo viacero verejne šírených výstupov žalovanej, kde sa na adresu žalobcu uvádzali výroky prakticky s totožným obsahom aj vyznením, ktoré sa v tomto spore ukázali ako nepravdivé a tiež hodnotiace súdy s rovnakým vyznením, ktoré sa ukázali ako súdy bez reálneho faktického základu a neprimerané. Prvý príspevok (besedu z 25. mája 2018) považoval za značne miernejší, aj čo do obsahu aj použitých slov, než druhú konferenciu, kde sa žalobca výslovne menoval a nepravdivo spájal s prezentovanými minulými kauzami. V prvej besede sa podľa súdu prvej inštancie len vyjadrujú podozrenia pri diele F. a celý kontext vyznieva tak, že sa ešte nikoho vina verejnosti nepredkladá. Preto súd vyhodnotil celkový kontext prvého výstupu ako primeraný a nie zavádzajúci alebo osočujúci. Zvyšné výstupy žalovanej vyznievajú podľa prvoinštančného súdu voči žalobcovi značne negatívne a súdu sa javí neadekvátne, aby na prezentovanie svojich názorov o nefunkčnosti systému žalovaná pranierovala konkrétneho umelca, a to pri absencii pravdivosti jej tvrdení. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že uvedené výroky obviňujúce žalobcu z nečestného, protiprávneho konania predstavujú zásah objektívne spôsobilý privodiť u žalobcu ujmu v občianskej a profesijnej cti a v jeho dobrom mene, a to ako v odborných profesijných, tak i bežných spoločenských kruhoch.

1.3. Navrhované odstránenie zverejnených článkov na stránke C..W..W. v máji a júni 2018 súd nepovažoval za účel plniace, keďže verejnosť mala už možnosť si články prečítať a s ich obsahom sa oboznámiť a navyše, stále sú k dispozícii na stránke K. W. v archíve záznamy z tlačových konferencií, obsahujúce prakticky zhodné difamačné výroky o osobe žalobcu. Ako vhodnú a rozumnú satisfakciu pre žalobcu vyhodnotil súd ospravedlnenie, uverejnené na profilovej stránke žalovanej na predmetnom portáli. K účinnosti a primeranosti zvolenej formy ospravedlnenia dodal, že sporné výroky boli verejne šírené, mali plošný dosah, išlo o opakovaný zásah týkajúci sa osobnosti verejne známej.

1.4. Čo sa týkalo nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie mal za to, že ujma spôsobená verejným prezentovaním nepravdivých výrokov, resp. neprimeranej kritiky v médiách a na internete, nie je bežnou ujmu, k náprave ktorej by postačovalo zadostučinenie v podobe morálneho ospravedlnenia, keďže ide o ujmu značnú. Vo vzťahu k trvaniu a intenzite uviedol, že nešlo o jednorazový verejný výstup žalovanej, kde by prezentovala nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce výroky, ale išlo o opakované konanie. Všetky výroky mali vzhľadom na spôsob publikovania a šírenia široký celospoločenský dosah, ale pri výrokoch prednesených na konferencii na pôde zákonodarného zboru bola vážnosť zásahu z pohľadu miesta publikovania ešte posilnená. Žalobca bol obvinený z protiprávnej činnosti, pričom zásah do občianskej bezúhonnosti súd hodnotil ako jeden z najvážnejších, pričom v tomto prípade intenzitu zásahu zvyšoval fakt, že žalobca bol verejne nepravdivo opakovane spájaný s únikom miliónov z verejných zdrojov pri viacerých projektoch. Súd prvej inštancie dodal, že žalobca je doposiaľ bezúhonný človek, ktorý vyprodukoval viacero aj verejnosti dobre známych celovečerných filmov doma aj v zahraničí a nepravdivé výroky žalovanej sú preto u takejto osoby o to viac spôsobilé privodiť ujmu. Z uvedených dôvodov súd žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000 eur.

1.5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 7. decembra 2022 sp. zn. 5Co/13/2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1. Pokiaľ išlo o sporné výroky žalovanej prezentované na tlačovej konferencii usporiadanej na pôde K. Y. W. dňa 6. júna 2018 a výroky zverejnené na blogu žalovanej na webstránke W..W. dňa 27. mája 2018, odvolací súd v odôvodnení konštatoval, že predmetné výroky je potrebné posúdiť ako skutkové tvrdenia, ktorých pravdivosť sa dá overiť. Uviedol, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil uvedené výroky a vyjadrenia žalovanej, keď z hľadiska obsahu vnímaného v celom kontexte a z hľadiska formy použitých výrazových prostriedkov tieto výroky a vyjadrenia neobsahujú nič, čo by bolo spôsobilé zasiahnuť do osobnosti žalobcu, znížiť jeho česť a narušiť jeho dobré meno. Spresnil, že žalobcom namietané výroky vyslovené žalovanou na tlačovej konferencii zo dňa 6. júna 2018 nebolo možné posudzovať izolovane bez prihliadnutia na celkový obsah tlačovej konferencie, na ktorej žalovaná, ako poslankyňa K. Y. W. a členka výboru K. Y. W. pre kultúru, poukazovala na vtedy aktuálne problémy verejného financovania slovenskej kinematografie v spojení s pripravovaným projektom F. a navrhovanou novelou zákona o Audiovizuálnom fonde, pričom poukázala na skutočnosť, že žalobca ako producent je druhým najčastejším poberateľom finančných prostriedkov poskytnutých Audiovizuálnym fondom za účelom produkcie filmov a ako producent vystupuje aj pri projekte F.. V konaní bolo podľa odvolacieho súdu preukázané, že žalobca síce nebol producentom filmu X., ale na danom projekte spolupracoval, participoval ako subdodávateľ určitých prác a dielo nebolo nikdy zrealizované, čo potvrdil sám žalobca. Aj napriek skutočnosti, že žalovaná nepreukázala tvrdenie o vyplatení 80 miliónov korún bez efektu v súvislosti s projektom X., pričom nemožno bez ďalšieho spájať a vyvodíť si z jej vyjadrení absolútny záver o tom, že žalobcovi mali byť a reálne aj boli vyplatené tieto finančné prostriedky pri vykonávaní prác na projekte X., dané tvrdenie na adresu žalobcu ani žalovaná priamo neuviedla a ani neoznačila konkrétny subjekt alebo osobu, ktorej mali byť v danej situácii poskytnuté finančné prostriedky. Pokiaľ išlo o tvrdenia žalovanej o schválení a čerpaní dotácií žalobcovi v súvislosti s dielami S. G. V. a P. W., tieto vyhodnotil odvolací súd ako pravdivé. Zároveň nepovažoval za hrubo zavádzajúce a osočujúce tvrdenie žalovanej, že žalobca dostal za dielo P. W. 800.000 eur, pričom dielo sa nenatočilo, resp. len hrubý materiál, nakoľko tieto tvrdenia neboli nepravdivé. Odvolací súd konštatoval, že uvedené výroky žalovanej boli súčasťou tlačovej konferencie, v rámci ktorej poukazovala na problémy verejného financovania audiovizuálnych diel (filmov), pričom tlačová konferencia nebola primárne venovaná žalobcovi, aj keď sa žalovaná kriticky vyjadrovala k pôsobeniu žalobcu ako producenta v súvislosti s prípravou a natáčaním audiovizuálnych diel, napr. P. W., S. G. V. Žalovaná podľa odvolacieho súdu uviedla pravdivé tvrdenia, že žalobca (jeho spoločnosť) mal natočiť film P. W., boli mu schválené dotácie na výrobu tohto diela, pričom dielo nebolo dokončené do finálnej podoby a

vznikli dôvodné pochybnosti v súvislosti s financovaním projektu, kedy boli ministerskou kontrolou konštatované pochybenia na strane W. pri verejnom financovaní daného diela a následného vyporiadania záväzkov medzi Y. a spoločnosťou žalobcu, medzi ktorými došlo v zmysle dohody o urovnaní k zániku všetkých nárokov a záväzkov navzájom vyplývajúcich zo zmluvy o spolupráci pri výrobe audiovizuálneho diela P. W., taktiež ako aj pri diele S. G. V., len s tým rozdielom, že tento film síce bol nakoniec natočený, uvedený do kín a televízie, ale nie producerskou prácou žalobcu, ako bolo pôvodne zmluvne dojednané, ale inou producerskou spoločnosťou. Odvolací súd konštatoval, že vzhľadom na uvedené výroky žalovanej prezentované na tlačovej konferencii predstavujú dôvodné obavy a pochybnosti s verejným financovaním audiovizuálneho diela F., pričom s tým súvisiaci výrok žalovaný považoval za pravdivý, keď spoločnosti žalobcu boli reálne vyplatené verejné financie na realizáciu diela F. a v tejto súvislosti ďalší výrok žalovanej zverejnený v článku na svojom blogu dňa 27. mája 2018 o „získaní trištvrte milióna súkromným podnikateľom od štátu na rozbeh svojho podniku“ nemožno vykladať doslovne a vnímať izolovane v tom zmysle, že by u žalobcu išlo o použitie verejných financií určených na realizáciu projektu F. na svoje súkromné účely. V celom kontexte článku žalovanej i v kontexte jej predchádzajúcich vyjadrení bolo podľa odvolacieho súdu zrejmé, že pod pojmom podnik mala žalovaná na mysli projekt žalobcu F., ktorý z hľadiska žalobcu ako producenta filmových diel predstavuje určitý samostatný „podnik“ - dielo. Preto tento výrok tak nemohol vyvolať negatívny postoj u čitateľa, nakoľko v celkovom kontexte publikovaného článku nemal žiaden pejoratívny, zavádzajúci a klamlivý podtón, ktorý by mal čitateľa navádzať k tomu, že osoba žalobcu spáchala nejaký trestný čin, alebo že by účelom malo byť cielené poníženie žalobcu v očiach verejnosti a v odborných kruhoch, keďže žalovaná poukazovala pri diele F. na porušovanie zmlúv zo strany žalobcu a na pochybnosti, či vôbec bude film dokončený, čo napokon bolo aj preukázané. Odvolací súd v tejto súvislosti uzavrel, že všetky vyššie posudzované výroky žalovanej predstavujú príspevok do legitímnej diskusie o pomeroch, nakladaní s verejnými financiami a celkového financovania tvorby audiovizuálnych diel na Slovensku, kedy jej cieľom nebola komplexná odborná analýza všetkých nedostatkov pri danej problematike, preto prípadné nepresnosti vo vyjadreniach a v článku (napr. film S. G. V. bol dokončený, uvedený do kín a televízie; súkromný podnikateľ získal trištvrte milióna na rozbeh svojho podniku) možno akceptovať a tieto nemôžu predstavovať neoprávnený zásah do práva na ochranu dobrej povesti žalobcu.

2.2. Predmetom posúdenia v odvolacom konaní boli aj výroky žalovanej zverejnené na jej blogu na webstránke W.W. dňa 9. júna 2018, ktoré odvolací súd vyhodnotil ako hodnotiace úsudky, pretože predstavujú názor, myšlienku, osobný postoj subjektu prejavu vo vzťahu k faktom a udalostiam, sú teda vyjadrením subjektívneho postoja hodnotiteľa (žalovanej). Opätovne dodal, že žalovaná poukazovala na problémy pri financovaní a realizácii tvorby diela F., ktoré boli aj preukázané, a vyjadrovala dôvodné obavy a pochybnosti pri tvorbe diela F., v súvislosti s množstvom problémov vyplývajúcich zo zmien a posúvaní termínov dokončenia a odovzdania diela, neúmerneho navyšovania rozpočtu pri tvorbe diela, nedodržiavania zmluvných termínov. S poukazom na uvedené, pokiaľ išlo o výrok o podaní trestného oznámenia v súvislosti s dielom F., podľa odvolacieho súdu tento nebolo možné vnímať ako neprimeraný čo do obsahu vo vzťahu k žalobcovi, nakoľko žalovaná neoznačila žalobcu za páchatela trestného činu, ktorý by sa pri tvorbe a realizácii diela obohatil na úkor štátu a poskytnutých verejných financií, keď dôvodom podania trestného oznámenia boli vyššie spomínané problémy pri tvorbe diela F.. Dospel k záveru, že hodnotiace úsudky žalovanej neboli objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, pretože neobsahovali žiadne difamujúce, urážlivé, dehonestujúce tvrdenia, ktorých úmyslom bolo znevažovať, či uraziť žalobcu.

2.3. Odvolací súd napokon zhrnul, že prezentované výroky na tlačovej konferencii a uverejnenie vyjadrení/výrokov žalovanej v označených článkoch nie sú spôsobilé zasiahnuť do práv žalobcu na ochranu dobrej povesti, pretože všetky vyjadrenia a výroky sú vyjadrením práva žalovanej na slobodu prejavu, ktoré jej garantuje čl. 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorý je súčasťou právneho poriadku SR. Spôsob vyjadrenia žalovanej, resp. jej skutkové tvrdenia na adresu žalobcu boli v konaní preukázané ako pravdivé a hodnotiace úsudky boli založené na pravdivých skutočnostiach a nepresiahli prípustnú mieru, ktorú by nebolo možné v demokratickej spoločnosti tolerovať. Za zásadnú skutočnosť pritom odvolací súd považoval to, že žalobcovi boli poskytnuté verejné finančné prostriedky, a preto každé stanovisko, či kritiku upozorňujúcu na prípadné nezrovnalosti v hospodárení s takýmito

prostriedkami, je potrebné z hľadiska verejného záujmu na zvyšovaní kontroly s nakladaním verejných finančných prostriedkov považovať za žiaduce. Dodal, že to, že by konanie žalovanej bolo vedené iným úmyslom (napríklad poškodiť dobré meno, povest' žalobcu), nebolo v spore preukázané. Keďže teda nebolo zistené, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na ochranu osobnosti (dobrej povesti), nemohli byť naplnené ani zákonné predpoklady na priznanie uplatňovaného primeraného zadost'učinenia žalobcovi v peniazoch.

2.4. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a 2 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

3.1. Dovolateľ namietal, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe (4Cdo/149/2009, 3Cdo/137/2008, R 45/2000, 1Cdo/89/97, 2Cdo/80/2015). Mal za to, že odvolací súd nesprávne interpretoval, resp. nesprávne aplikoval inak správne zvolenú právnu normu § 11 - § 13 OZ. Žalobca odvolaciemu súdu vytkol, že viaceré výroky žalovanej posúdil ako hodnotiace úsudky, napriek tomu, že šlo o skutkové tvrdenia, za ktoré ich označila aj samotná žalovaná. Informácie, či žalobca ako producent nakrútil uvedené diela, sa dajú zistiť, resp. potvrdiť. Súvislosti, ktoré prezentovala žalovaná, sú difamujúcimi výroky, pričom tieto žalovaná nepreukázala. Uviedol, že v konaní bolo jasne preukázané, že žalobca nebol producentom filmu X., žalovaná nijako nepreukázala, že žalobca mal zmluvný vzťah s poskytovateľom verejných prostriedkov. Takisto tvrdenia žalovanej o tom, že sa žalobca ako producent podieľal na výrobe diel S. G. V.U. a P. W., boli pravdivé (teda šlo o skutkové tvrdenia zo strany žalovanej), avšak jej tvrdenia, že sa vinou žalobcu tieto filmy nenatočili, pravdivé neboli. Žalovaná uvádzala také súvislosti, ktoré v kontexte s ostatnými jej tvrdeniami navodzovali dojem, že peniaze „zmizli“ u žalobcu. V tejto súvislosti žalobca namietal, že odvolací súd neposudzoval tvrdenia žalovanej v kontexte s inými vyslovenými výroky, čo ho viedlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu sporných výrokov žalovanej voči žalobcovi. Ďalej uviedol, že odvolací súd nijako nezohľadnil skutočnosť, že žalovaná útočila na žalobcu opakovane, vo viacerých výstupoch. Pritom sa javí, že nešlo zo strany žalovanej o „kritiku systému“, ako sa snažila tieto útoky ospravedlniť, ale o zámer poškodiť žalobcu. Odvolací súd sa však týmito okolnosťami v rozsudku nezaobrá, závery vyhodnocuje v neprospech žalobcu. Žalobca tiež odvolaciemu súdu vytkol, že nezohľadnil zodpovednosť žalovanej ako ústavného činiteľa, ktorý má za svoje výroky väčšiu zodpovednosť, než bežný občan. Napokon konštatoval, že nie je povinný trpieť difamačné výroky, ktorých pravdivosť žalovaná nevedela preukázať, resp. ktorých aspoň pravdivý základ nemá oporu v realite. V celom kontexte bola pritom téma spôsobilá prilákať pozornosť širokej verejnosti, pričom výstupy žalovanej mali aj reálny negatívny dopad na jeho život, tak osobný ako aj profesijný. Odvolací súd však podľa žalobcu tieto okolnosti nijako nevzal pri posudzovaní veci do úvahy, napriek tomu rozhodol, že konanie žalovanej žiadnym spôsobom nemohlo spôsobiť ujmu na osobnostných právach žalobcu. Napadnuté rozhodnutie preto považoval za spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení veci.

3.2. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, alternatívne ho zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím, pričom zotrvala na svojich argumentoch prezentovaných v odvolacom konaní. Dodala, že jej hodnotiace úsudky neboli objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, pretože neobsahovali žiadne difamujúce, urážlivé, dehonestujúce tvrdenia, ktorých úmyslom bolo znevážiť či uraziť žalobcu. Jej kritika mala skutkový základ a jej forma bola primeraná, bez primárneho cieľa hanobiť žalobcu a v spore nebol preukázaný opak. Tiež uviedla, že žalovanej je potrebné priznať z hľadiska slobody prejavu privilegované postavenie poslanca národnej rady, v ktorom ako zástupca druhej najvyššej ústavnej inštitúcie nesie zodpovednosť za informovanie verejnosti o veciach verejného záujmu. Preto navrhla podané dovolanie žalobcu zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

11. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predostretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

12. Vychádzajúc z obsahu dovolania ako celku dovolací súd za použitia výkladového pravidla uvedeného v ustanovení § 124 ods. 1 CSP ústavne súladným spôsobom (porovnaj nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 336/2019) z podaného dovolania vyabstrahoval podstatu právnej otázky, ktorej preskúmania sa dovolateľ domáha, a to posúdenie (ne)oprávnenosti zásahu do osobnostných práv žalobcu výrokmi žalovanej prezentovanými na tlačových konferenciách usporiadaných na pôde K. Y. W. a výrokmi zverejnenými na blogu žalovanej na webstránke W.W.. Podľa jeho názoru sa pri riešení uvedenej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

13. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne

určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

14. Dovolateľ za účelom podpory svojej dovolacej argumentácie poukazoval v priebehu dovolania (z hľadiska jeho obsahovej štruktúry) v kontexte rôznych parciálnych otázok súvisiacich s posudzovaním (ne)oprávnenosti zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR - sp. zn. 4Cdo/149/2009, 3Cdo/137/2008, R 45/2000, 1Cdo/89/97, 2Cdo/80/2015.

14.1. V rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/149/2009 sa dovolací súd zamerail na interpretačné rozlíšenie skutkového tvrdenia a hodnotiaceho úsudku ako základných kategórií zásahov do osobnostných práv, keď konštatoval, že „K porušeniu práva na česť, resp. dobrú povesť, môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneuctujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takémuto porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia ... Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia či ľudskej dôstojnosti. Z hľadiska pravdivosti skutkových tvrdení nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia (oznámenia). Porušenie práva na česť, resp. dobrú povesť, môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti, resp. dobrej povesti dotknutého subjektu, v očiach ostatných fyzických osôb, a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo ... Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie či zneuctenie danej osoby. Treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť). Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná (zodpovedajúca) čo do obsahu, formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky dovodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta (použitými výrazmi, formuláciami, spojeniami), znamená, že nevybočuje z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa)“.

14.2. Z ďalšieho dovolateľom označeného rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/137/2008 (R 53/2010), kde najvyšší súd posudzoval protiprávnosť zásahu do súkromia žalobkyne zverejnením skutočností z jej súkromného života v článku periodika, vyplynula právna veta, v zmysle ktorej „V prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na chránených právach. Ak došlo k zásahu do súkromia, nie je procesnou povinnosťou dotknutej osoby preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti“.

14.3. V rozsudku sp. zn. 1Co/15/97, ktorý bol uverejnený Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 3, pod č. R 45/2000, judikoval: „Televízne vysielanie je z hľadiska rozsahu jeho pôsobenia jedným z najdostupnejších zdrojov informácii širokej verejnosti. Ak k neoprávnenému zásahu do chránených práv dôjde týmto elektronickým médiom, treba vždy vychádzať z toho, že mal širokú publicitu. To v prípade, ak zásah bol spojený so znížením dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti, zakladá nárok oprávnenej osoby domáhať sa náhrady

nemajetkovej ujmy v peniazoch“.

14.4. Dovolateľ poukázal aj na rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/89/97, v ktorom najvyšší súd uviedol, že „Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.“.

14.5. Napokon v poslednom dovolateľom označenom rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/80/2015 najvyšší súd konštatoval, že „Pri posudzovaní limitov slobody prejavu treba rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov dôkazy, naopak, nepripúšťa, hoci aj tie musia vychádzať z dostatočného faktického základu. Európsky súd pre ľudské práva opakovane judikoval, že hodnotiaci úsudok bez dostatočného skutkového základu môže byť excesívny, a z toho dôvodu nepoživajúci ochranu podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Všeobecne platí, že čím závažnejšie je obvinenie kritizovanej osoby, tým pevnejší skutkový základ musí toto obvinenie mať.“.

15. Dovolací súd pripomína, že pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObdo/2/2020). Vec prejednávajúci senát sa preto neobmedzil len na dovolateľom produkovaný (z hľadiska povahy predmetu sporu pomerne okrajový) výpočet rozhodnutí najvyššieho súdu, ale opodstatnenosť jeho dovolacej argumentácie posudzoval za použitia komplexnejšieho prístupu so zohľadnením skutkovo i právne najpriliehavejšej rozhodovacej praxe (nielen) dovolacieho súdu.

16. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavného zákona č. 460/1992 Z. z. Ústavy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

17. Podľa čl. 26 ods. 1, 2 veta prvá, ods. 4 ústavy, sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

18. Podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

19. Ustanovenie § 11 OZ priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem relevantných zásahov, stanovuje ale znaky správania zasahujúceho do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým správaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv). Ak sú v konkrétnom prípade tieto znaky dané, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie (viď § 13 ods. 1 OZ).

20. Dovolací súd poukazuje na to, že v prejednávanej veci vzhľadom na predmet sporu (ochrana osobnosti týkajúca sa posúdenia, či výroky žalovanej ako členky zákonodarného zboru prezentované na tlačových konferenciách usporiadaných na pôde K. Y. W. a na webstránke W..W. boli spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu) a jeho okolností došlo ku kolízii práva na ochranu osobnosti a slobody prejavu (a práva na informácie), ako dvoch navzájom konkurujúcich si práv. V tejto súvislosti je potrebné vychádzať najmä z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ktorý vo svojej doterajšej rozhodovacej praxi viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom ich spravodlivej rovnováhy (pozri PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (PL. ÚS 7/96).

21. V prípade, ak dôjde k posudzovaniu vzájomného stretu práva na slobodu prejavu a práva na ochranu osobnosti, súd môže rozhodnúť až na skutkovom základe, ktorý je spoľahlivo zistený ohľadne oboch konkurujúcich si základných práv a slobôd (rozhodnutie PL. ÚS 25/01, rozsudok ESĽP vo veci Feldek proti Slovenskej republike). Úvaha, či má dostať prednosť sloboda prejavu alebo základné právo na ochranu osobnosti, závisí na celkovom kontexte každého individuálneho prípadu. Z relevantnej judikatúry ESĽP je možné vyabstrahovať isté východiská (typové problémy, faktory), na ktorých posúdení by mali všeobecné súdy v takýchto prípadoch založiť svoje rozhodnutia. Predovšetkým by malo byť vzaté do úvahy: 1/ povaha výroku (t. j. či ide o skutkové tvrdenia, či hodnotiaci úsudok), 2/ obsah výroku (napr. či ide o prejav „politický“, či „komerčný“), 3/ forma výroku (najmä nakoľko je predmetný výrok expresívny, či dokonca vulgárny), 4/ postavenie kritizovanej osoby (napr. či ide o osobu verejne činnú, či o osobu aktívnu v politickom živote, prípadne o osobu verejne známu), 5/ či sa výrok (kritika) dotýka súkromnej alebo verejnej sféry tejto kritizovanej osoby, 6/ chovanie kritizovanej osoby (napr. či kritiku sama „vyprovokovala“ a ako následne sa ku kritike postavila), 7/ kto výrok predniesol (oznánil, napísal, napr. či sa jedná o novinára, bežného občana, politika a pod.), 8/ kedy tak urobil (čo znamená, napr. aké mal, či mohol mať jeho autor v daný okamih k dispozícii konkrétne údaje, z ktorých vychádzal a v akej situácii tak urobil). Každý z týchto faktorov hrá istú úlohu pri hľadaní spravodlivej rovnováhy medzi základnými právami stojacimi v kolízii, pričom ich relevantná váha závisí vždy na jedinečných okolnostiach každého prípadu. Tiež je potrebné zdôrazniť, že tento výpočet relevantných faktorov nie je taxatívny (úplný, vyčerpávajúci), z hľadiska celkového kontextu veci môžu byť v osobitných prípadoch významné aj okolnosti, ktoré nie je možné zaradiť ani do jedného z vyššie vymenovaných faktorov (pozri aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 577/13).

22. Pod vplyvom judikatúry ESĽP pre účely posúdenia kolízie označených základných práv ústavný súd (II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, I. ÚS 408/2010, IV. ÚS 492/2012) formuloval kritériá testu proporcionality v užšom zmysle, ktorý je založený na hľadaní odpovedí na otázky, KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v tomto prípade „uverejnil“, čo zodpovedá už uvedeným kritériám, ako ich skúma ESĽP. Ústavný súd zároveň judikoval, že tento test proporcionality nemusí byť jediným univerzálnym nástrojom na komplexné zhodnotenie stretu základných práv, všeobecný súd je v zásade oprávnený argumentovať aj iným spôsobom, avšak jeho záver musí byť preskúmateľný, zdôrazňujúci, čo je pre prejednávanú vec podstatné a z akých dôvodov, tak, aby jeho argumentácia bola udržateľná aj z hľadiska garancií obsiahnutých v dohovore (IV. ÚS 295/2023).

23. Aj najvyšší súd v obdobných prípadoch stabilne judikuje, že v prípade stretu subjektívneho práva žalobcu a práva slobody prejavu je predpokladom správneho rozhodnutia súdu test pomernosti, ktorý zohľadní okolnosti na oboch procesných stranách. V takýchto prípadoch je nutné vyhodnocovať a v zásade skúmať, kto, o kom, čo, kde, kedy a ako hovorí, pričom na základe odpovedí na dané otázky možno pomocou testu proporcionality určiť, ktorá sloboda má byť uprednostnená. Po vykonaní testu proporcionality tak bude jednému z dvoch oproti sebe stojacich základných práv a slobôd priznaná väčšia dôležitosť, v dôsledku čoho však to druhé s menšou dôležitosťou nestráca svoju platnosť (5Cdo/42/2009, 2Cdo/177/2021, 4Cdo/206/2022).

24. V konkrétnom prípade je tiež relevantné, či obsah posudzovaného prejavu je formulovaný ako skutkové tvrdenie alebo ako hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok a tvrdenie skutočnosti sa zásadným spôsobom líšia, lebo kým existencia skutočnosti môže byť preukázaná, pravdivosť hodnotiacich úsudkov nie je dokázateľná, keďže tie nepopisujú skutočnosť, ale naopak ju (viac alebo menej) voľne interpretujú (k tomu pozri aj sp. zn. 4Cdo/34/2020, resp. 8Cdo/185/2020). Aj Európsky súd pre ľudské práva pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišuje medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens c. Rakúsko, rozsudok z roku 1986, obdobne Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z 27. februára 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jeruzalem c. Rakúsko, rozsudok z 27. februára 2001).

25. Dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že meritórne posúdenie veci a myšlienkový proces, ktorý predchádzal dosiahnutiu tam obsiahnutých záverov odvolacím súdom, sa neprieči vyššie prezentovaným všeobecným interpretačným východiskám. Odvolací súd náležite a preskúmateľne zohľadnil a vyvážil v intenciách zmienených orientačných kritérií všetky relevantné okolnosti daného prípadu a konflikt slobody prejavu žalovanej s osobnostnými právami žalobcu rozhodol v duchu požiadavky spravodlivej rovnováhy.

26. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí po výpočte relevantných právnych noriem a zadefinovaní predmetu sporu ako stretu subjektívneho práva na ochranu osobnosti a slobody prejavu vykonal pomerovanie dvoch ústavnoprávnych hodnôt, a to práva na ochranu osobnosti a práva na slobodu prejavu podrobením jednotlivých sporných výrokov žalovanej posúdeniu, do ktorého primerane zahrnul jednotlivé kritériá formulované judikatúrou (najmä ESĽP) v takýchto prípadoch. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (viď body 25. a 26.) vyplýva, že odvolací súd pri každom z napadnutých výrokov dôsledne skúmal (1) povahu (či ide o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok) (2) pravdivosť jednotlivých skutkových tvrdení, (3) obsah a kontext, v akom boli prezentované (aktuálne problémy verejného financovania slovenskej kinematografie v spojení s pripravovaným projektom F. a navrhovanou novelou zákona o Audiovizuálnom fonde), (4) formu (použité výrazové prostriedky), (5) kto výroky predniesol (poslankyňa K. Y. W. a členka výboru K. Y. W. pre kultúru), (6) postavenie kritizovanej osoby (producent, ktorý je druhým najčastejším poberateľom finančných prostriedkov poskytnutých Audiovizuálnym fondom), (7) kedy boli predmetné výroky prezentované (navrhovaná novela zákona o Audiovizuálnom fonde a pripravovaný projekt F. financovaný z verejných zdrojov), v nadväznosti na čo náležite vyhodnotil a zodpovedal otázky tvoriace v zmysle požiadaviek ustálenej judikatúry test primeranosti - „KTO“, „O KOM“, „ČO“, „KDE“, „KEDY“ a „AKO“, a to vo vzťahu k všetkým okolnostiam sporných výrokov, v dôsledku ktorých malo dôjsť k tvrdenému neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. Odvolací súd následne dospel k záveru, že prezentované výroky nie sú spôsobilé zasiahnuť do práv žalobcu na ochranu dobrej povesti, pretože všetky vyjadrenia a výroky sú vyjadrením práva žalovanej na slobodu prejavu, ktoré jej garantuje čl. 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorý je súčasťou právneho poriadku SR. Spôsob vyjadrenia žalovanej, resp. jej skutkové tvrdenia na adresu žalobcu boli v konaní preukázané ako pravdivé a hodnotiace úsudky boli založené na pravdivých skutočnostiach a nepresiahli prípustnú mieru, ktorú by nebolo možné v demokratickej spoločnosti tolerovať. Za zásadnú skutočnosť pritom odvolací súd považoval to, že žalobcovi boli poskytnuté verejné finančné prostriedky, a preto každé stanovisko, či kritika upozorňujúca na prípadné nezrovnalosti v hospodárení s takýmito prostriedkami je potrebné z hľadiska verejného záujmu na zvyšovaní kontroly s nakladaním verejných finančných prostriedkov považovať za žiaduce.

27. Dovolací súd s ohľadom na uvedené konštatuje, že odvolací súd dal zadosť kritériám požadovaným judikatúrou ESĽP, ústavným súdom, či najvyšším súdom v prípadoch posudzovania kolízie dvoch ľudských práv (k akej došlo aj v prejednávanom prípade), a preto s ohľadom na zákonný účel a s ním spojené mantinely dovolacieho prieskumu bolo nevyhnutné dospieť k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia.

28. Vzhľadom na to, že rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska napadnutého právneho posúdenia správny, dovolací súd dospel k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné, a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

29. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto jej dovolací súd proti žalobcovi priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.